

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

I forbindelse med svar på SUU spm. nr. 3 vedr. B 168 har Indenrigs- og Sundhedsministeren anmodet Sundhedsstyrelsen om at indhente oplysninger fra lande, som Danmark almindeligvis sammenligner sig med om praksis for vente- og behandlingstid for transseksuelle i forbindelse med kønsskifte.

I den forbindelse har Sundhedsstyrelsen rettet henvendelse til Norge, Sverige, Finland, Storbritannien og Holland.

Storbritannien og Holland har desværre ikke svaret inden tidsfristen. De britiske procedurer er dog beskrevet i offentligt tilgængelige dokumenter.

I **Norge** er der som udgangspunkt en udredningsperiode på et år efterfulgt af et års behandling med hormoner før den transseksuelle kan påbegynde det kirurgiske kønsskifte – altså som udgangspunkt en samlet udredningsperiode før kirurgisk kønsskifte på minimum to år. Der er imidlertid intet krav om, at det norske Helsedirektoratet eller anden tilsvarende myndighed skal ansøges om tilladelse til kastration eller kønsskifte idet både udredning, beslutning om at iværksætte behandling og behandling (herunder kirurgisk) foregår på Rikshospitalet og er således en lægefaglig beslutning. I **Sverige** er der også formelt set en udredningsperiode på et år plus et års "real life experience", hvorefter den transseksuelle kan ansøge Socialstyrelsens Råttsliga Råd om tilladelse til kønsskifte. Altså også minimum to år. **Finland** har inddelt processen i tre faser. Den første fase vedrører ventetiden op til udredning; den anden fase vedrører selve udredningen og den tredje fase vedrører en "real life experience". Alt i alt tager de tre faser fra ca. to til ca. tre og et halvt år. Som regel omkring tre år. Ligesom i Norge er beslutningen om at tilbyde kirurgisk kønsskifte i Finland en lægefaglig beslutning, der altså ikke kræver en myndigheds godkendelse. Hvis en **britisk** transseksuel vælger at følge det offentlige tilbud via henvisning til de såkaldte *Gender Identity Clinics*, skal personen gennemføre en ca. et til to-årig "real life experience" før personen kan gennemføre en kønsskifte-operation. Det er et multidisciplinært hold tilknyttet den relevante *Gender Identity Clinic*, der vurderer, om en person er egnet til at gennemgå en kønsskifteoperation. Heller ikke Storbritannien stiller således krav om myndighedsgodkendelse til kirurgisk kønsskifte.

I Danmark beskriver Vejledning om kastration med henblik på kønsskifte som bekendt, at der, før ansøgning om tilladelse til kastration, typisk vil foreligge en observationsperiode, der sædvanligvis strækker sig over mindst to år.

2. juli 2012 11. mar
J.nr. 7-609-70/1/JKV

Tilsyn
Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S
Tlf. 7222 7400
Fax 7222 7414
E-post info@sst.dk

Dir. tlf. 7222 7674
E-post eft@sst.dk

Det er på den baggrund Sundhedsstyrelsen opfattelse, at de danske vente- og behandlingstider ikke adskiller sig væsentligt fra vente- og behandlingstiderne i lande Danmark almindeligvis sammenligner sig med. Da udredningstiderne således ikke adskiller sig fra normerne i vore nabolande, har Sundhedsstyrelsen således ikke i denne anledning fundet grundlag for at udarbejde retningslinjer for udredningsforløbene på Sexologisk Klinik.

Sverige og Danmark skiller sig imidlertid ud fra Norge, Finland og Storbritannien ved at kræve af personer, der ønsker kønsskifte, at de ansøger henholdsvis Socialstyrelsen og Sundhedsstyrelsen om tilladelse.

Såfremt det ville være et politisk ønske at lægge sig op ad procedurerne i Norge, Finland og Storbritannien, således at Sundhedsstyrelsen ikke skulle ansøges om tilladelse til kastration med henblik på kønsskifte, ville dette betyde, at beslutningen om at tilbyde kastration med henblik på kønsskifte ville blive en ren lægefaglig vurdering. Sundhedsstyrelsen og Retslægerådet ville således ikke skulle inddrages.

Under den nuværende procedure indhenter Sundhedsstyrelsen en erklæring vedr. ansøgeren fra Sexologisk Klinik, når styrelsen modtager en ansøgning om kastration med henblik på kønsskifte. Denne erklæring forelægges Retslægerådet med henblik på en vurdering af ansøgeren. Når Retslægerådets udtalelse foreligger, bliver ansøgeren partshørt og styrelsen tager herefter endelig stilling.

Med venlig hilsen

Jens Kristian Villadsen
Fuldmægtig